Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asiantuntijalausunto Suomen yleislääkärit ry
Aika: torstai 19.3.2026 klo 10.00

Asia: HE 159/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Suomen yleislääkärit ry toteaa kyseisen lakialoitteen olevan pääosin sisällöltään kannatettava ja terveydenhuollon järkevää toimintaa helpottava. Esitys edistää erityisesti riskiryhmässä olevien potilaiden tavoittamista sekä kannustaa ennakoivien palvelujen ja teknologian käyttöön.

Suomen yleislääkärit ry kannattaa esitystä ja toivoo sen osaltaan vahvistavan perusterveydenhuoltoa sekä sen asemaa Suomen terveydenhuollossa.

Lakimuutoksen myötä voimavarojen tulisi kohdistua vaikuttaviin toimenpiteisiin sekä varmistaa esityksen mukaisen toiminnan riittävä resursointi. Näin voidaan turvata perustuslain takaamat riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut kansalaisille. On tärkeää, ettei muutos vie resursseja jo ennestään aliresursoidusta perusterveydenhuollosta.

Oikein toteutettuna esityksen mukaiset muutokset voivat parantaa hoidon jatkuvuutta ja kohdentaa omalääkärien työpanosta niihin potilaisiin, jotka hyötyvät siitä eniten.

Toteutuessaan lakiehdotus auttaisi tunnistamaan riskiryhmiä potilastietojen analysoinnin avulla. Ruotsissa tämä on ollut mahdollista jo vuodesta 2015 lähtien. Tutkimusten mukaan perusterveydenhuollon lääkärien tieto omien potilaiden hoitotasapainosta pitkäaikaissairaiden osalta auttoi parantamaan potilaiden hoitotasapainoa verrattuna muuhun väestöön. Tämä tulos viittaa siihen, että terveystietojen käyttöä tulisi perusterveydenhuollon toiminnan tehostamiseksi edistää.

Suomen yleislääkärit ry pitää ehdotettua käyttöoikeussääntelyn muutosta kannatettavana. Esitysluonnoksen mukaan Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki saisivat käsitellä HUS-yhtymän rekisterissä olevia oman alueensa henkilöiden potilastietoja. Yhdistys kannattaa sitä, että Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin asema turvataan vastaavaksi kuin muilla hyvinvointialueilla.

Yhdistys kannattaa käyttöoikeussääntelyn muutosta siten, että potilastietojen käsittely mahdollistetaan myös esityksessä kuvatuissa tehtävissä. Muutokset mahdollistavat ennakoivan ja ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tehokkaamman järjestämisen, mikä pitkällä aikavälillä voi vähentää terveydenhuollon kustannuksia. Esityksen mukaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin on määriteltävä tehtävät ja nimettävä ammattihenkilöt, jotka ovat oikeutettuja käsittelemään potilastietoja. Väestötasolla potilastietoja käsittelevät ammattihenkilöt tulisi nimetä erikseen. Kun potilastietojen käsittely johtaa yhteydenottoon potilaaseen, tulee huomioida hoidon jatkuvuus ja pyrkiä ohjaamaan potilas hänen omalääkärilleen

Suomen yleislääkärit ry katsoo, että hoitosuhteessa oleva lääkäri voi käsitellä oman potilaansa tietoja yksilötasolla ilman erillistä nimeämistä. Yhdistys pitää tärkeänä, että hoidon seurannassa potilastietoja voidaan käsitellä ilman aikarajaa. Yleislääketieteessä aika on keskeinen hoitava tekijä. Ilman oikeutta seurata oman potilaan hoitoa hoidon onnistumisen arviointi vaikeutuu merkittävästi.

Suomen yleislääkärit ry pitää hyvänä, että esitysluonnoksessa säädetään selkeästi terveystarkastusten ja seulontojen kohdentamisesta, hoidon seurannasta sekä terveysongelmien tunnistamisesta terveydenhuoltolain mukaisina tehtävinä. Näiden toteuttamiseksi potilastietojen käsittely tulee olla mahdollista.

Jaana Puhakka

puheenjohtaja

Suomen yleislääkärit ry